

Försvarsutskottet

Regeringens årsberättelse 2016

Till revisionsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2016 (B 14/2017 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för eventuellt utlåtande till revisionsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör, avdelningschef Teemu Penttilä, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Timo Rivinoja, försvarsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inledning

I regeringens årsberättelse 2016 konstateras att Finlands säkerhets- och försvarspolitiska omvärld har förändrats. Enligt berättelsen har kraven på försvaret ökat. Försvaret av Finland kräver en till omvärlden anpassad helhet av ett mark-, sjö- och luftförsvar, gemensamma prestationskapaciteter som stöder dem och förmåga att ta emot och ge internationell hjälp.

År 2016 bereddes statsrådets försvarsredogörelse under ledning av försvarsministeriets förvaltningsområde. Försvarsministeriet deltog dessutom i beredningen av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen. Utskottet konstaterar att det i detalj har bedömt de faktorer som inverkar på att upprätthålla och utveckla Finlands försvarsförmåga i sitt betänkande om försvarsredogörelsen (FsUB 4/2017 rd).

I årsberättelsen utvärderas hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts. Följande funktioner fick betyget god: en försvarspolitik som främjar Finlands intressen, att garantera ett säkert samhälle genom myndighetssamarbete och att stärka den internationella säkerheten. Däremot fick förebyggande försvarsförmåga betyget nöjaktig. I fråga om utvärderingen av förebyggande försvarsförmåga försvagades betyget bland annat av att de ökade beredskapskraven vid sidan av andra om-

Utlåtande FsUU 6/2017 rd

kostnadstryck har krävt överföring av anslag från materielanskaffning till verksamheten, vilket för sin del har gjort det svårare att bevara en tillräcklig nivå på investeringarna i materiel.

Under de senaste åren har utskottet noterat samma sak särskilt i sina budget- och ramutlåtanden (FsUU 4/2017 rd, FsUU 6/2016 rd, FsUU 3/2015 rd). Utskottet konstaterar att de behov av tilläggsanslag som framställs i försvarsredogörelsen och i materielbudgeten reducerar problemet avsevärt. Utskottet vill betona att utöver upprätthållandet av den materiella beredskapen måste det säkerställas att försvarsmakten har tillräckliga personella resurser, och det måste tryggas att reservistutbildningen håller en hög kvalitet och att det frivilliga försvarsarbetet har förutsättningar att fungera.

Riksdagens uttalanden och ställningstaganden

Att utnyttja utomstående finansiering i Försvarshögskolans verksamhet

Riksdagen förutsatte att försvarsministeriet före utgången av 2016 lämnar försvarsutskottet en utredning om nyttjande av möjligheten till fondeekonomi i Försvarshögskolans verksamhet. Utskottet konstaterar att en sådan utredning har lämnats till utskottet, och uttalandet behövs således inte längre.

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

I sitt betänkande om värnpliktslagen 2007 förutsatte riksdagen att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringen ska beaktas i pensionen och hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Vidare förutsatte riksdagen att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras.

Utskottet konstaterar att försvarsförvaltningen målmedvetet har utvecklat förmånerna för värnpliktiga bland annat på grundval av rekommendationer i en rapport om den finländska värnplikten från 2010. Däremot har projekten för att återinföra hemförlovningspenningen eller att eventuellt beakta beväringstjänstgöringen i pensionen inte avancerat. Beslut om detta ska fattas inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Utskottet förutsätter att också dessa projekt går framåt. Genomförandet av åtgärderna skulle på ett konkret sätt visa på ett stabilt samhällsstöd för att bevara och utveckla systemet med beväringar. Uttalandet om att utveckla de värnpliktigas ekonomiska förmåner bör därför hållas i kraft.

Samlad bedömning av beredskapslagen

Riksdagen förutsatte den 9 december 2011 att statsrådet bör göra en samlad granskning av beredskapslagens förhållande till 23 § i grundlagen (de grundläggande fri- och rättigheterna under undantagsförhållanden). Utskottet påpekar att statsrådet har gett samma svar varje år på detta uttalande: det finns ingenting nytt att meddela riksdagen i ärendet. Att utredningsarbetet har dröjt har motiverats med att det innebär ett omfattande utredningsarbete att göra en helhetsbedömning av relationen mellan beredskapslagen och 23 § i grundlagen.

Utlåtande FsUU 6/2017 rd

Utskottet vill ändå påpeka att Finlands säkerhetspolitiska miljö har förändrats kraftigt under de senaste åren och därför har också beredskapslagens betydelse accentuerats. Mot denna bakgrund är uttalandet mer aktuellt än någonsin och bör hållas i kraft. Utskottet hänvisar här också till sin ståndpunkt i betänkandet om försvarsredogörelsen om att statsrådet så snart som möjligt bör inleda ett utredningsarbete för att bedöma om det finns behov att komplettera beredskapslagen. Utredningen bör särskilt säkerställa att lagen heltäckande beaktar olika hybridhot. Utskottet ser dessa två utredningsuppdrag som kombinerbara och påskyndar att utredningsarbetet kommer i gång.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottet föreslår

att revisionsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 14.9.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ilkka Kanerva saml
vice ordförande Mika Kari sd
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Markus Mustajärvi vänst
medlem Lea Mäkipää blåa
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Mikko Savola cent
medlem Satu Taavitsainen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.